Pesti Kávé Házak Vendég 244 Fogadók és egyebek 1830-ban

1831-et irtak akkoriban. Az előző évben koronázták királlyá V. Ferdinándot. Buda és Pest még két szomszéd város volt, melyet egymással egy 43 hajón álló híd kötött össze.

Esztendők előtt Pest városáról leirást csak német nyelven nyomtattak. Patacsich József az Irnoki Hivatal' Expeditora volt az első aki ezen *némi nemű héjánosságok*-ra rájövén könyvet irt SZABAD KIRÁLYI PEST VÁROSÁNAK LEIRÁSA cimen, elsőnek ékes magyar nyelven.

Megtudjuk belőle, hogy milyen nagy volt Anno Domini 1830 Pest városának területe, hogy öt kerületből állott éspedig *a' belső Városból, az új, vagy Leopold Városból, a' Therezia Városból, a' József Városból és a' Ferencz Városból.* Lakosainak száma 33 848 férfi és 31 646 asszonyi személy, összesen 65 494 volt.

Ir a Középületekről, Oskolákról, a Magyar Tudós Társaságról, Gyüjteményi Tárról, Versengés a' Pesti-téren, a Királyi Zálogházról, a Tűz oltó Intézetről, a Ferdőkről, a Lövöldöző Társaságról, a Kórházakról, a Hét személyes Táblárol, a Királyi Sóházról, a Királyi Pósta Hivatalról, a Nemes Városi Tanácsról, a Pesti Kereskedői Pitvarról, az Első Magyar Kereskedelmi Bank felállításáról és még hosszan sorolhatnánk, hogy mi mindenről.

Minket azonban most minden érdekességük mellett nem is ezek érdekelnek, inkább azok az oldalak melyeken a korabeli vendéglátással, étel és ital készitéssel és kereskedéssel foglalkozókról olvashatunk.

Vannak Pesten több nagy költségekkel készült Kávéházak — olvassuk a sárguló oldalról — *ezek közé számláltatnak, Kemnitzer, Vurm, a' Korona és a két Kaszinó Kávéházak. Találtatnak Pesten* (ezeken *kivül) 28 Kávéházak. A Város Kávéháza a' Játékszini* (színház) *épületben most készül.*

Nem kevésbé érdekes a Vendég Fogadók felsorolása. Itt külön sorolja fel a jelentőseket kerületenként a következőképpen:

Nevezetesebbek: a' belső Városban: 1. A Fejérhajó, 2. Hét Választó, 3. Vadász Kürt, 4. Arany sas, 5. Zrinyi. Az új Városban: 1. a Magyar Király. 2. Tigris, 3. Arany Kereszt, 4. Barna oroszlány. A' Therézia Városban: 1. a' Fejér Hattyú. 2. Vörös ökör. 3. Három Szív, 4. Három Korona. Jósef Városában: 1. a' Grif, 2. Kétpistoly, 3. öt Pacsérta, 4. Arany nap, 5. Arany csillag. Ferencz Városban: 1. A' Két Oroszlány, 2. Három Király, 3. Két fekete medve.

A Korcsmák rovatában előljáróban azt irja a szerző, hogy *A' bor mérés csak ollyan Házakban vagyon megengedve, melynek tulajdonosa Polgár.* Viszont Polgár csak az lehetett akit a Nemes Tanács a Polgárok Lajstromába *bé'-irattatott,* melyért ki-ki rangjának megfelelően 50, 12 vagy 6 Ezüst Pénzt volt köteles fizetni. Meglepő a lakossághoz viszonyitva (kereken 65 000 fő) a korcsmák száma, mely 687-et tett ki. Patacsich uram is sokallja, de érdekesen indokolja létjogosultságukat: *Ezen nagy szám, tekintvén az esztendőnként tartandó négy fő és 104. heti vásárokat, ezen ország közép pontjában nem felettébb nagy.*

A sörözéssel kapcsolatban csak annyit tudunk meg, hogy: *Serház most vagyon Pesten kettő, a' ser ezen házakon kivül több helyeken is mérettetik.*

Adót természetesen mindenki, aki kereskedésből, mesterségből vagy egyéb foglalatosságból élt köteles volt leróni. A bor méréséért ugyanakkor külön adót is kellett fizetni.

Végül de nem utolsósorban a könyv végén érdekes felsorolást találunk akövetkező cím alatt:

Szabad Királyi Pest Városában található Mesteremberek' száma 1830-ik esztendőben

6 Bábsütő. Lebzelter. Ceroplastae.
4 Csokoládé készitő. Cioccolate macher. Cioccolatae confectores.
10 Czukormivesek. Zuckerbäcker. Dulciarii.
92 Hentesek. Fleischselcher. Penestici.
42 Kávésok. Caffeesieder. Cavearii.
46 Mészárosok. Fleischer. Metzger. Laniones.
4 Pacalfőzők. Flecksieder. Intestinorum coctores.
26 Pálinka égetők. Brantweinbrenner. Cremati ustores.
2 Serfőzők. Bräumeister. Braxatores.
44 Sütők fejér. Bäcker weiss. Pistores albi panis.
22 Sütők fekete. Bäcker schwarz. Pistores nigri panis.
9 Sütők kalács. Bäcker Beigel. Pistores placentarum.
12 Sütők kenyér. Bäcker Brod. Pistores panis com.
2 Tészta csinálók. Mehlspeissmacher. Trochlearum confector.

A felsorolásból persze csak azokat jegyeztük ki, melyek közvetlenül vagy közvetve szolgálták a vendéglátás, a fehér asztal vagy az italozás örömeit. Itt még mutatkozik a német és deákos hatás, mert mint látjuk a magyar elnevezés mellett ott van a német és latin is.

K. F.

OSZTÁLYOZÁS

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Tárgy: 640.24

Hely:

Idő: "1830"

Személy:

Helyszám:

Szerző: K. F.

Cim: Pesti Kávé Házak Vendég Fogadók és egyebek 1830-ban

Forrás: Vendéglátás (Hely) 1965. máj. (Idő) (Köt. v. füz.) (Oldal)